

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра англійської філології

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«Соціокогнітивна дискурсологія: від індивідуальної когніції до соціального семіозису»

підготовки доктора філософії
спеціальності 035 Філологія
освітньо-наукової програми Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів

Луцьк – 2022

Силабус освітнього компонента «Соціокогнітивна дискурсологія: від індивідуальної когніції до соціального семіозису» підготовки доктора філософії, галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 Філологія за освітньо-науковою програмою Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів.

Розробник: Ущина Валентина Антонівна, завідувач кафедри-професор кафедри англійської філології, доктор філологічних наук, професор.

Погоджено

Гарант освітньо-наукової програми
«Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів»

Макарук Л. Л.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри англійської філології

протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач

кафедри:

Ущина В. А.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-наукова програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) (заочна) форма навчання	галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 Філологія; освітньо-професійна програма «Поліпарадигмальність іншомовних дискурсів», третій рівень ВО (освітньо-науковий)	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2
		Семестр 4
ІНДЗ: є		Лекції 14 год.
		Практичні (семінарські) 16 год.
		Самостійна робота 82 год.
Мова навчання		Консультації 8 год.
	Форма контролю: екзамен	
	англійська	

II. Інформація про викладача

ППП: Ущина Валентина Антонівна

Науковий ступінь: доктор філологічних наук

Вчене звання: професор

Посада: завідувач кафедри-професор кафедри англійської філології

Контактна інформація: vushchyna@vnu.edu.ua, моб. тел. +380501335905

Дні занять <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна «Соціокогнітивна дискурсологія: від індивідуальної когніції до соціального семіозису» є одним із освітніх компонентів циклу вибіркових дисциплін для здобувачів Волинського національного університету імені Лесі Українки третього рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія. Вивчення дисципліни спрямоване на формування у здобувачів науково-дослідницьких компетентностей, пов'язаних із голістичним підходом до аналізу мови і мовлення, дискурсу і

дискурсивної діяльності людини в комунікативних умовах XXI століття, що забезпечить уміння критичного осмислення дискурсивних і смислотвірних процесів сучасності. Успішне оволодіння дисципліною не лише розширить лінгвістичний кругозір аспірантів, а й допоможе враховувати як психічну, так і соціальну природу людини як суб'єкта мовлення що існує в потоці спільної життєдіяльності із собі подібними у лінгвокультурному та соціокультурному середовищі. Набуті знання також можуть бути використані в науково-дослідницькій роботі.

Пререквізити. Вивчення освітнього компонента базується на знаннях англійської мови на рівні C1; успішному засвоєнні таких курсів: «Філософія мови», «Сучасні лінгвістичні течії», «Основи аналізу дискурсу», «Прагмалінгвістика».

2. Мета і завдання освітнього компонента. Методи навчання.

Мета освітнього компонента – сформулювати цілісне уявлення про теоретичні засади та практичні аспекти соціокогнітивну дискурсологію. Основними завданнями вивчення дисципліни є формування знань про:

- соціокогнітивну дискурсологію;
- теоретичні та практичні аспекти соціокогнітивного аналізу дискурсу;
- принципи лінгвокогнітивного моделювання соціокультурних дискурсивних ситуацій;
- особливості лінгвосоціального семіозису.

Методи навчання. Під час викладання ОК впроваджено інтегральну методологічну модель, що поєднує традиційні та інноваційні методи навчання з використанням засобів нових інформаційних та інтернет технологій.

3. Результати навчання (компетентності). Після закінчення вивчення ОК «Соціокогнітивна дискурсологія: від індивідуальної когніції до соціального семіозису» здобувачі освіти володітимуть такими компетентностями:

1. Інтегральною компетентністю: здатністю продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні задачі в галузі філології у процесі проведення професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення й інтегруються у світовий науковий простір через публікації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань.

2. Загальними компетентностями:

ЗК 01. Знання основних тенденцій та перспектив розвитку філологічної науки та здатність орієнтуватись в сучасних проблемах наукових досліджень в галузі філології і суміжних науках.

ЗК 02. Здатність працювати у міжнародному контексті.

ЗК 04. Здатність до саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя, вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 06. Здатність генерувати нові ідеї, обирати оптимальні шляхи і методи вирішення завдань досліджень, інтерпретувати та аналізувати їх результати.

ЗК 07. Володіння сучасними методами, формами та засобами навчання в системі вищої освіти України. Здатність застосовувати сучасні освітні технології, методи і засоби навчання.

ЗК 08. Здатність до критичної переоцінки накопиченого досвіду в галузі філологічної науки і творчого аналізу шляхів її подальшого розвитку.

Фаховими компетентностями:

ФК 01. Здобуття глибинних знань у галузі філології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК 02. Здатність на високому рівні, з опертям на досягнення сучасної науки та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів, виконувати оригінальне наукове дослідження у галузі філології.

ФК 04. Здатність критично аналізувати й оцінювати сучасні наукові досягнення при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

ФК 05. Здатність усно і письмово комунікувати, володіти основними прийомами ведення дискусій іноземними мовами, включаючи онлайн-комунікації, отримувати й оцінювати інформацію в галузі професійної діяльності із зарубіжних джерел та навичками редагування та перекладу професійних текстів.

ФК 07. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність, застосовувати інтерактивні технології організації навчально-пізнавальної діяльності студентів.

ФК 09. Здатність користуватися новітніми досягненнями філологічної науки та застосовувати їх для вирішення наукових завдань і самостійної роботи в межах обраної спеціальності.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Демонструвати концептуальні та методологічні знання з філології і на межі

предметних галузей.

ПРН 2. Аналізувати та оцінювати сучасні наукові досягнення при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

ПРН 3. Застосовувати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, для отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

ПРН 4. Вміти приймати обґрунтовані рішення на сучасному рівні з використанням новітніх інформаційних і комунікаційних технологій на основі цілісного системного наукового світогляду з використанням знань в області історії і філософії науки.

ПРН 5. Формулювати наукову проблему, розробляти гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

ПРН 6. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел, організувати та керувати інформацією. Обирати і застосовувати методологію та інструментарій наукового дослідження при здійсненні теоретичних й емпіричних досліджень у галузі 03 *Гуманітарні науки* за спеціальністю 035 *Філологія*.

ПРН 8. Презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми філології державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у наукових виданнях.

ПРН 9. Аналізувати результати власних досліджень та співставляти їх з результатами інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПРН 10. Практикувати різні форми участі у роботі вітчизняних та міжнародних дослідницьких колективів з вирішення наукових і науково-освітніх завдань.

ПРН 14. Формувати системний науковий світогляд, демонструвати загальний культурний кругозір, нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН 15. Вміти визначати перспективні напрями розвитку філології в самостійній науково-дослідній роботі та володіти знаннями про основні концепції філологічної науки на різних етапах її історичного розвитку.

ПРН 16. Проектувати педагогічні технології проведення всіх форм навчально-виховного процесу у ЗВО (лекція, семінар, факультатив, і ін.), здійснювати та оцінювати навчальний процес з урахування специфіки освітнього середовища.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. THEORY AND PRACTICE OF INTERPERSONAL COMMUNICATION						Екзамен/100
Тема 1. Sociocognitive Discourse Studies as a new holistic paradigm of linguistic analysis	14	2	2	10		ДС 5 Р 10
Тема 2. Principles of sociocognitive discourse studies (SCDS)	18	2	2	12		ДС 5 Р 10
Тема 3. Linguistic and cognitive aspects of SCDS	24	2	2	10	2	ДС 5 Р 10
Тема 4. Pragmatic and rhetorical aspects of SCDS	30	2	2	10	2	ДС 5 Р 10
Тема 5. Sociolinguistic and interactional aspects of SCDS	34	2	2	10	2	ДС 5 Р 10 Т 25
Тема 6. Social and linguistic-semiotic aspects of SCDS		2	2	12	2	
Тема 7. Sociocognitive analysis of discursive stancetaking in various communicative conditions		2	4	18		
Разом за модулем	120	14	16	82	8	100
Всього годин/Балів	120	14	16	82	8	100/100

Методи контролю: ДС – дискусія, Т – тести, РМГ – робота в малих групах, КР – контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота здобувача наукового ступеня доктора філософії передбачає опрацювання лекційного матеріалу, ознайомлення з рекомендованою основною та

додатковою літературою, підготовку до виступу на практичних заняттях, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань (ІНДЗ):

1. Підберіть фрагмент англomовного медіа- або політичного дискурсу. Вибудуйте лінгвокогнітивну модель контекстуальних умов цього фрагменту, що аналізується.

2. Визначте усіх суб'єктів дискурсивної діяльності, задіяних в подальшому інтернет-обговоренні обраного вами фрагменту. Проаналізуйте їх мовленнєву поведінку у соціолінгвістичному та інтеракційному аспекті.

3. Проаналізуйте прагматичні умови, в яких відбувається комунікація та виділіть комунікативні стратегії і тактики, а також мультимодальні дискурсивні засоби і риторичні прийоми, що використовуються суб'єктами дискурсивної діяльності у фрагментах, що аналізуються. Критично проаналізуйте тактико-стратегічний репертуар співрозмовників і визначте ступінь ефективності спілкування для кожного з них. Обґрунтуйте вашу думку.

4. Прокоментуйте дискурсивні позиції, що займають суб'єкти дискурсивної діяльності в обраних вами фрагментах дискурсу. Визначте епістемічні і афективні компоненти цих позицій. Проаналізуйте їхню семіотичну природу і соціальне значення.

5. Підготуйте 10-хвилинну доповідь англійською мовою на одну із тем курсу на ваш вибір (перелік тем вище, у таблиці).

Доповідь супроводжується комп'ютерною презентацією.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Під час вивчення дисципліни здобувач наукового ступеня доктора філософії відвідує лекції та практичні заняття, виконує самостійну роботу і отримує консультації. На лекціях заохочується інтерактивна участь аспіранта в обговоренні актуальних тем. На практичних заняттях аспірант бере активну участь в дискусії, виконує практичні завдання самостійно та в малих групах. Усі практичні заняття потребують ретельної самостійної підготовки із використанням рекомендованої літератури, а також додаткових інформаційних джерел. Аспірант отримує оцінку на кожному занятті за кожне виконане завдання (згідно із силабусом).

Політика щодо академічної доброчесності.

Обов'язковим є дотримання аспірантами принципів академічної доброчесності, що включають: самостійне виконання всіх видів робіт і завдань, передбачених силабусом; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності і джерела інформації. Політика щодо академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ

імені Лесі Українки (<http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>). У разі виявлення випадків академічної недоброчесності завдання не оцінюється й аспірант отримує нове завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Для отримання мінімальної позитивної оцінки з дисципліни необхідно отримати мінімальну кількість балів за кожну тему. У разі несвоєчасного виконання робіт кількість набраних балів знижується на 20%. Перенесення терміну здачі робіт/перездача можливі за поважних причин (лікарняний, академічна мобільність). Пропущені заняття відпрацьовуються аспірантом за погодженням з викладачем (відповідно до затвердженого графіка консультацій кафедри практики англійської мови).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру відповідно до Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://vnu.edu.ua/uk/normativnopravova-baza>). Визнанню підлягають такі результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремій темі (темам), індивідуальному завданню, що передбачені силабусом ОК.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Для отримання заліку аспіранти накопичують бали, отримані під час практичних занять та виконання самостійної роботи. Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів. Повторне складання заліку допускається два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює деканат факультету іноземної філології.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з формою контролю - залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Відмінно
82–89	Дуже добре
75–81	Добре
67–74	Посередньо

60–66	Задовільно
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Ущина В. А. Позиціювання суб'єкта в англomовному дискурсі ризику: соціокогнітивний аспект : [монографія] / Валентина Антонівна Ущина. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 380 с.
2. Dijk T. A. van. Discourse and Context. A Sociocognitive Approach. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 267 p.
3. Dijk T. A. van. Social Cognition and Discourse // Handbook of Language and Social Psychology [ed. by H. Giles and W. P. Robinson]. Chichester : John Wiley, 1990. P. 163-183.
4. Stancetaking in Discourse: Subjectivity, Evaluation, Interaction [ed. by R. Englebretson]. Amsterdam: John Benjamins, 2007. 323 p.
5. Tirado F. Positioning Theory and Discourse Analysis: Some Tools for Social Interaction Analysis [Electronic Resource] Forum: Qualitative Social Research. 2007. Vol. 8, No. 2. Access Mode : <http://www.qualitative—research.net/index.php/fqs/article/view/248/547>
6. Ushchyna V. Stancetaking on risk: a socio-cognitive approach to situated discourse analysis / V. Ushchyna // Science and Education: a New Dimension. Philology III (9). Budapest: www.seanewdim.com, 2015. Issue 56. P. 34-37.